Nummer < *automatisch* >

Directie < *automatisch* >

Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de Raadsvergadering van 26 juni 2024

Portefeuille Verkeer, vervoer en luchtkwaliteit

Agendapunt < *automatisch* >

Datum besluit College van B en W 21 mei 2024

Onderwerp

Vaststellen van de wijziging van de Legesverordening Amsterdam 2024 in verband met het opnemen van een grondslag per 1 juli 2024 voor het heffen van leges ten behoeve van ontheffingsaanvragen nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtauto's

---

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

1. Vast te stellen de *Wijziging van de Legesverordening Amsterdam 2024 in verband met het opnemen van een grondslag per 1 juli 2024 voor het heffen van leges ten behoeve van ontheffingsaanvragen nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtau*to's, met als belangrijkste punten;
    a. Gelet op de impact die de invoering van de nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's per 1 januari 2025 voor sommige ondernemers heeft, wil Amsterdam deze ondernemers in de gelegenheid stellen per 1 juli 2024 een ontheffing aan te vragen. Zo weten zij ruim van tevoren waar zij aan toe zijn en kunnen ze eventueel nog in bezwaar gaan tegen een afwijzend besluit. Om hiervoor leges te kunnen heffen dient een grondslag te worden opgenomen in de Legesverordening Amsterdam 2024.
    b. Amsterdam gaat, totdat de RDW operationeel is om het Centraal Loket te voeren, de leges heffen voor de andere gemeenten die een nul-emissiezone invoeren en de ontheffingsaanvragen in mandaat voor deze gemeenten verlenen. Ook hiervoor is het van belang dat de Legesverordening voor 1 juli 2024 wordt aangepast.
    c. De Wijziging Legesverordening Amsterdam 2024 treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Wettelijke grondslag

Artikel 216 van de Gemeentewet bevat de bevoegdheid van de gemeenteraad om belastingverordeningen vast te stellen.

Artikel 229 van de Gemeentewet is de wettelijke basis voor Verordening op de heffing en invordering van leges. Op grond van dit artikel kan een gemeente onder andere rechten heffen voor het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Onder rechten worden mede verstaan de leges.

Bestuurlijke achtergrond

In het Actieplan Schone Lucht (college 2019) staat beschreven hoe de gemeente Amsterdam tot 2030 toewerkt naar een uitstootvrij Amsterdam, met o.a. de uitstootvrije zone stadslogistiek vanaf 2025.

In het beleidskader Leges (college, 2021) staan de uitgangspunten en uitleg van de legesverordening en de tarieventabel.

De Uitvoeringsagenda Uitstootvrije Mobiliteit Amsterdam 2023-2026 (college, 2023) geeft een overzicht van de maatregelen die in de huidige bestuursperiode tot en met 2026 worden genomen om de ambities uit het Actieplan Schone Lucht te realiseren.

Het ontwerpverkeersbesluit nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025 (college, 2023) is vrijgegeven voor inspraak. De inspraakperiode heeft plaatsgevonden van 11 september 2023 tot en met 23 oktober 2023.

Intentieovereenkomst Centraal Loket (college, 2023) tussen de Staatsecretaris van I&W, de RDW, de SPHV en de gemeenten die een nul-emissiezone gaan invoeren om zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 1 juli 2024 te komen tot een Centraal Loket dat namens Gemeenten ontheffingen zal verlenen voor de nul-emissiezones, beheerd en uitgevoerd door de RDW.

Onderbouwing besluit

Aanleiding: start nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtauto's 1 januari 2025
Amsterdam heeft de ambitie om de luchtkwaliteit te verbeteren en de uitstoot van CO2 te beperken. Op dit moment geldt in Amsterdam een milieuzone voor brom- en snorfietsen, vrachtwagens, personen- en bestelauto's, taxi's en autobussen.

Een van de aanstaande maatregelen is het invoeren van een nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's zoals opgenomen in het *Actieplan Schone Lucht* en de *Uitvoeringsagenda Uitstootvrije Mobiliteit Amsterdam 2023-2026.* Het ontwerpverkeersbesluit nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025 is in de periode 11 september 2023 tot en met 23 oktober 2023 vrijgegeven voor inspraak.

Het definitieve verkeersbesluit tot instelling van de nul-emissiezone zal samen met het ontheffingenbeleid op 18 juni 2024 aan het college ter vaststelling worden aangeboden.

Een landelijk Centraal Loket om ontheffingen te verlenen
Amsterdam is niet de enige gemeente die een nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's invoert. Er zijn 28 andere gemeenten die ook een nul-emissiezone gaan invoeren. Om te voorkomen dat de regels voor toegang tot de verschillende nul-emissiezones van de gemeenten uiteen zouden gaan lopen en er een lappendeken van regels zou ontstaan, zijn de overgangsregelingen en vrijstellingen voor de nul-emissiezone in landelijke wetgeving (Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990) opgenomen en is sprake van grotendeels geharmoniseerd ontheffingenbeleid van de gemeenten die een nul-emissiezone gaan invoeren.

Verder is afgesproken om een centraal landelijk loket in te richten om de ontheffingen te verlenen. Op 29 november 2023 is een intentieovereenkomst gesloten tussen de Staatsecretaris van I&W, de RDW, de SPHV en de gemeenten die een nul-emissiezone gaan invoeren, om zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 1 juli 2024 te komen tot een Centraal Loket dat namens gemeenten ontheffingen zal verlenen voor de nul-emissiezones, beheerd en uitgevoerd door de RDW.

De RDW is niet op tijd klaar: G4-gemeenten richten het Centraal Loket 1.0 in en Amsterdam heft leges namens deelnemende gemeenten
Omdat de RDW heeft aangegeven nog niet operationeel te kunnen zijn per 1 juli 2024, hebben de G4-gemeenten afgesproken per 1 juli 2024 in onderlinge samenwerking het 'Centraal Loket 1.0' in

te richten en open te stellen voor het behandelen en verlenen van ontheffingsaanvragen in mandaat voor de gemeenten die een nul-emissiezone invoeren.

Amsterdam en Rotterdam hebben reeds een systeem in werking waarbij de software relatief eenvoudig aangepast en gebruikt kan worden als Centraal Loket 1.0, en de G4-gemeenten hebben de praktische ervaring in het kader van de ontheffingverlening voor de milieuzones.

Daartoe dient Amsterdam ook de grondslag in de Legesverordening op orde te hebben. Amsterdam zal namens de deelnemende gemeenten in mandaat besluiten op de geharmoniseerde ontheffingsaanvragen en op de bezwaren gericht tegen de afwijzende beschikkingen. Het is daarom niet alleen in het belang van Amsterdam om de wijziging door te voeren.

Wijziging van de legesverordening per 1 juli 2024 is nodig om leges te kunnen heffen
Vanwege de financiële impact die de invoering van de nul-emissiezone op een deel van de ondernemers heeft, is het van belang dat zij ruim voor invoering van de nul-emissiezone per 1 januari 2025 weten of zij voor een ontheffing in aanmerking komen. In de eerdergenoemde intentieovereenkomst is afgesproken dat het Centraal Loket van de RDW per 1 juli 2024 operationeel zou zijn.

Met het Centraal Loket 1.0 worden ondernemers alsnog per 1 juli 2024 in de gelegenheid gesteld om een ontheffing aan te kunnen vragen. Zo weten zij voor de invoeringsdatum van de nul-emissiezone waar zij aan toe zijn en kunnen zij eventueel nog in bezwaar gaan tegen een afwijzend besluit op de ontheffingsaanvraag. Om in het kader van de afhandeling van aanvragen leges te kunnen heffen is het noodzakelijk om vóór 1 juli 2024 hiervoor een grondslag op te nemen in de Legesverordening Amsterdam 2024.

Toelichting op grondslag
In de Legesverordening Amsterdam 2024 wordt een grondslag toegevoegd waardoor het mogelijk wordt om leges te heffen ten behoeve van ontheffingsaanvragen voor de nul-emissiezone bedrijfs- en vrachtauto's.

Aanvragers kunnen een langdurige ontheffing krijgen als er bijvoorbeeld wordt gewacht op een nieuw schoner voertuig. De ontheffing geldt dan voor het oude voertuig tot het moment van levering van het nieuwe voertuig.

Aanvragers kunnen ook een dagontheffing aanvragen. De dagontheffing wordt maximaal twaalf keer per kalenderjaar verstrekt. Een dagontheffing is geldig voor een periode van dertig uur, die begint om 00.00 uur op de in de aanvraag aangegeven kalenderdag en eindigt om 06.00 op de volgende kalenderdag. De aanvrager betaalt per aanvraag leges.

Aan de Legestabel 2024 bij de Legesverordening Amsterdam 2024 worden de volgende onderdelen toegevoegd:

A. De onderdelen 8.3.1.5, 8.3.1.6 en 8.3.1.7 komen als volgt te luiden:

<u>Ontheffingen van de nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's</u>

<u>8.3.1.5. Langdurige ontheffingen van de nul-emissiezone voor bedrijfs- of vrachtauto's</u>

8.3.1.5.1 Een langdurige ontheffing als bedoeld in §1 van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025, met uitzondering van de ontheffing voor

particuliere bedrijfs- en vrachtauto's als bedoeld in artikel 7: €100,00.

8.3.1.5.2. Een langdurige ontheffing voor particuliere bedrijfs- of vrachtauto's als bedoeld in artikel 7 van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025: € 60,00.

8.3.1.6. Dagontheffingen van de nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's

8.3.6.1. Dagontheffing als bedoeld in §2 van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2024: € 30,00.

8.3.1.7. Gemeentespecifieke langdurige ontheffingen van de nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's

8.3.1.7.1 Ontheffing in verband met bedrijfseconomische omstandigheden als bedoeld in artikel 12 van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025: €250,00.

8.3.1.7.2 Ontheffing waarbij toepassing wordt gegeven aan de afwijkingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 13 van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025: €250,00.

8.3.1.7.3 Overige lokale ontheffingen op grond van het Ontheffingenbeleid nul-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's Amsterdam 2025: €100,00.

Financiële onderbouwing

Financiële onderbouwing: Ja.

BATEN

De totale baten van het landelijke Centraal Loket 1.0 in de tweede helft van 2024 zijn €2.503.200. Er wordt uitgegaan van tien gemeenten die dit jaar gebruik maken van het loket.

PROGNOSE OPBRENGSTEN			2024	
Artikel	Type ontheffing	Legesbedrag	Aantallen Landelijk	Opbrengsten Landelijk
3	Lange levertijd	€ 100,00	200	€ 20.000
4	bijzondere voertuigen (voorlopig door RVO)	€ 100,00	50	€ 5.000
5	Plugin hybride	€ 100,00	2	€ 200
6	niet verkrijgbaarheid	€ 100,00	5.000	€ 500.000
7	Particulier	€ 60,00	5.000	€ 300.000
8	aanpassing handicap	€ 100,00	100	€ 10.000
9	dagontheffing bedrijfsauto	€ 30,00	1.000	€ 30.000
10	dagontheffing vracht	€ 30,00	4.200	€ 126.000
11	dagontheffing kampeerwagens	€ 30,00	400	€ 12.000
12	bedrijfseconomisch (DF) voor centraal behandelteam	€ 250,00	5.000	€ 1.250.000
12	bedrijfseconomisch (DF) voor gemeenten		0	€ 0
13	hardheidsclausule (HHC) voor centraal behandelteam	€ 250,00	1.000	€ 250.000
13	hardheidsclausule (HHC) voor gemeenten		0	€ 0
TOTAAL			**21.952**	**€ 2.503.200**

De uitgesplitste baten voor Amsterdam in de tweede helft van 2024 zijn als volgt:

BATEN						
	Product	I/S	2024	2025		
Centraal ontheffingenloket ZE-zones	Leges Ontheffingen ZE-zone Amsterdam	I	€408.720*	n.v.t.		
Totaal			€408.720*			

*Toelichting op de uitsplitsing van de baten voor Amsterdam in 2024:

- 10% van de landelijke ontheffingen (artikelen 3 t/m 8) worden toegerekend aan Amsterdam omdat gemiddeld tien gemeenten in de tweede helft van 2024 gebruik zullen maken van het Centraal Loket. De landelijke ontheffingen zijn geldig in alle Nederlandse steden met een nul-emissiezone.
- 20% van de gemeente specifieke ontheffingen (artikelen 9 t/m 13) worden aan Amsterdam toegerekend, omdat de G4 grotere nul-emissiezones hebben en daarmee een groter gedeelte van de ontheffingsaanvragen zal ontvangen.

<u>LASTEN</u>

De totale lasten van het landelijk Centraal Loket 1.0 in de tweede helft van 2024 zijn €2.554.000,-.

Prognose kosten landelijk Centraal Loket 1.0 2024						
	Product	I/S	2024			
Kosten eenmalig	Bouwkosten portaal	I	€600.000			

	backend/frontend					
	Projectmanagment	I	€104.000			
	Setup en inrichtingskosten	I	€5.000			
	Documentatie	I	€15.000			
	Privacy, DPIA	I	€10.000			
Subtotaal			*€734.000*			
Kosten jaarlijks	Software aanpassingen		€60.000			
	Gebruik hosting omgeving		€20.000			
	Abonnementskosten externe koppelingen		€10.000			
	Trainings- en opleidingskosten		€5.000			
	Communicatiekosten		€5.000			
	Extern financieel adviesbureau		€1.000.000			
	Centraal behandelteam (4*2=8 FTE)		€320.000			
	Behandelaars bij gemeenten		€320.000			
	KlantContactCentrum (2 FTE)		€80.000			
Subtotaal			*€1.820.000*			
Totaal			€2.554.000			

De uitgesplitste lasten voor Amsterdam in de tweede helft van 2024 zijn geraamd op:

LASTEN

	Product	I/S	2024			
Centraal loket ZE-zones	Eenmalige investeringskosten en ½ jaarlijkse kosten	I	€411.000*			
totaal			€411.000*			

* Toelichting op de uitsplitsing van de baten voor Amsterdam in 2024:
- Voor de eenmalige kosten in 2024 is 25% voor rekening van Amsterdam omdat de G4-gemeenten het Centraal Loket inrichten en deze kosten delen. Het Centraal Loket 1.0 is op initiatief van de G4 tot stand gekomen en de afspraken zijn vastgelegd in een *samenwerkingsovereenkomst* tussen de G4-gemeenten. Ook zijn de software en kennis al aanwezig bij de G4-gemeenten vanwege de huidige milieuzones.
- Voor de jaarlijkse kosten voor Amsterdam is gerekend met gemiddeld 10 % omdat er gemiddeld tien gemeenten aan het Centraal Loket deelnemen in de tweede helft van 2024. De afspraken zijn opgenomen in *Dienstverleningsovereenkomsten* (zie meer informatie onder toelichting) die met de deelnemende gemeenten wordt afgesloten.

De baten (= €408.720,-) en lasten (= €411.000) voor de gemeente Amsterdam leiden tot kostendekkendheid van 99%.

De kosten en baten ten opzichte van de legesverordening 2025
De legestarieven voor 2025 lopen mee in het reguliere proces tot aanpassing van de legesverordening 2025 en zijn daarom niet opgenomen in deze voordracht

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting:

Toelichting:
Met dit voorstel wordt het mogelijk gemaakt dat Amsterdam via het Centraal Loket 1.0 vanaf 1 juli 2024 de ontheffingen gaat verlenen namens de aangesloten gemeenten. Daar waar op dit moment een beschikking wordt genomen voor de milieuzone Amsterdam, wordt straks dezelfde langdurige beschikking genomen, maar dan namens alle deelnemende gemeenten die mandaat hebben afgegeven. De beschikking is dan vervolgens geldig in al de afzonderlijke nul-emissiezones in de gemeenten.

De legesbedragen van de ontheffingen zijn gebaseerd op berekeningen van de kosten door de G4 en de RDW van de ambtelijke inzet op basis van de ervaringen bij de afhandeling van de grotendeels vergelijkbare afhandelingskosten van ontheffingen voor de milieuzones. Datzelfde geldt voor de te verwachten aantallen aan te vragen ontheffingen, waarbij een inschatting is gemaakt van de impact op die aantallen doordat een aantal gemeenten met een nul-emissie zone toeneemt.

De tarieven voor de dagontheffing zijn in het voorliggende voorstel voor de nul-emissiezone lager (dertig euro) dan nu voor de milieuzone (vijftig euro), maar gezien het feit dat deze volautomatisch worden verleend als aan de voorwaarden is voldaan zijn er weinig kosten. En gezien de verwachte grotere volumes (de dagontheffing voor nul-emissiezone kan door een ondernemer per gemeente twaalf keer per jaar worden aangevraagd) is de verlaging gerechtvaardigd. Verder zijn de tarieven voor de langdurige ontheffingen ook lager omdat ook daar het volume toeneemt: ook al geldt die

wel overal, er zullen ook meer aanvragen worden gedaan.

De ontheffingen vanwege bedrijfseconomische omstandigheden of vanwege afwijking van het beleid (hardheidsclausule) zijn duurder (250 euro) dan de dagontheffingen, omdat die een stuk bewerkelijker zijn. Er moeten veel gegevens aangeleverd worden en bovendien wordt daartoe gewerkt met een externe financiële adviseur.

De bedragen dekken daarom met de kennis van nu de kosten voor de behandeling van de ontheffingen. Met partijen die deelnemen aan het Centraal Loket 1.0 sluit de gemeente Amsterdam een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) af. Onderdeel van de overeenkomst is dat de G4-gemeenten een gelijke hoeveelheid behandelaars (de bemensing van het Centraal Loket 1.0 zoals het KlantContact Centrum en beoordelaars van aanvragen) leveren.

In de DVO is bepaald dat de leges die Amsterdam in de Legesverordening opneemt de kosten van de afhandeling van de aanvragen zullen dekken. In de DVO is opgenomen dat bij een verschil dit door Amsterdam verrekend wordt met alle deelnemende gemeenten, zodat Amsterdam hierbij geen risico loopt.

Het innen van leges voor het Centraal Loket 1.0 is naar bovenstaande berekening budgetneutraal. Echter zal dit wordt opgenomen in de najaarsnota bij de begroting.

Vooruitblik naar toekomstige eindsituatie wanneer de RDW het Centraal Loket gaat uitvoeren.
De bedoeling is dat de RDW op een gegeven moment een eigen, apart te bouwen Centraal Loket lanceert in opdracht en op kosten van het ministerie van I&W. Op dit moment is het niet mogelijk om daar een exacte planning voor te geven. Duidelijk is dat de RDW 1 juli 2024 niet haalt. Ook is de haalbaarheid van de door de RDW zelf bepaalde datum van 1 november 2024 onduidelijk. Dat zal ook het moment zijn om te evalueren. Tot dat moment levert de gemeente Amsterdam in samenwerking met de G4-gemeenten het Centraal Loket 1.0.

Wanneer de RDW wel gereed is, dan geldt het volgende:
Omdat de RDW in tegenstelling tot gemeenten zelf geen bevoegdheid heeft om een legesgrondslag in een verordening op te nemen en ook geen tarief mag stellen of heffen (de RDW is geen wegbeheerder), dient de RDW aangewezen te worden als heffingsinstantie. De gemeente sluit daartoe een dienstverleningsovereenkomst met de directeur RDW. Dat is de basis voor het aanwijzen van de directeur als heffingsambtenaar. De directeur wordt hierdoor zelfstandig bevoegd tot het opleggen van legesaanslagen op basis van de gemeentelijke legesverordeningen. Alle gemeenten mandateren de ontheffing verlening aan de RDW en dus niet meer aan Amsterdam.

De toetsing en besluitvorming van de aanvragen zal dan door de RDW worden gedaan. Daarnaast houden de gemeenten kosten voor de ontheffingsverlening die lokaal moet worden uitgevoerd. Over de hoogte en verdeling van de leges zullen te zijner tijd nadere afspraken worden gemaakt door de gemeenten met de RDW.

Conclusie:
<vrije tekst>

Geheimhouding

Niet van toepassing

Welke stukken treft u aan?

Registratienr.	Naam
< *automatisch* >	Bekendmaking Wijziging Legesverordening Amsterdam 2024
< *automatisch* >	

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Ruimte en Duurzaamheid, Team Uitstootvrije Mobiliteit, Tom Groot, 06 2285 3219, t.groot@amsterdam.nl

Classificatiegegevens

1	Classificatie	N.v.t.
2	Wie legt geheimhouding op?	N.v.t.
3	Gaat het stuk geheim door naar de commissie en/of raad?	N.v.t.
4	Einddatum	N.v.t.
5	Uiterlijke einddatum	N.v.t.
6	Grondslag	N.v.t.
7	Motivatie	N.v.t.